

द्वादशेमाः समाऽस्माभिर्वस्तव्यं निर्जने वने । समीक्षध्वं महारण्ये देशं वज्रमृगदिजं ।

८९०

वज्रपुष्पफलं रम्यं शिवं पुण्यजनावृतं । यत्रेमाः शरदः सर्वाः सुखं प्रतिवसेमहि ।

एवमुक्ते प्रत्युवाच धर्मराजं धनञ्जयः । गुरुवन्मानवगुरुं मानयित्वा मनस्विनं ।

॥ अर्जुन उवाच ॥ भवानेव महर्षीणां वृद्धानां पर्युपासिता । अज्ञातं मानुषे लोके भवतो नास्ति किञ्चन ।

त्वया ह्युपासिता नित्यं ब्राह्मणा भरतर्षभ । द्वैपायनप्रभृतयो नारदश्च महातपाः ।

यः सर्वलोकद्वाराणि नित्यं सञ्चरते वशी । देवलोकाद्ब्रह्मलोकं गन्धर्वाप्सरसामपि ।

८९५

अनुभावांश्च जानासि ब्राह्मणानां न संशयः । प्रभावांश्चैव वेत्स्य त्वं सर्वेषामेव पार्थिव ।

त्वमेव राजन् जानासि श्रेयः कारणमेव च । यत्रेच्छसि महाराज निवासं तत्र कुर्महे ।

इदं द्वैतवनं नाम सरः पुण्यजलोचितं । वज्रपुष्पफलं रम्यं नानादिजनिषेवितं ।

यत्रेमा द्वादश समा विहरेमेति रोचये । यदि तेऽनुमतं राजन् किमन्यन्नन्यते भवान् ।

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ ममाप्येतन्मतं पार्थ त्वया यत् समुदाहृतं । गच्छामः पुण्यविख्यातं महद्वैतवनं सरः ।

८९०

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततस्ते प्रययुः सर्वे पाण्डवा धर्मचारिणः । ब्राह्मणैर्बज्रभिः सार्द्धं पुण्यं द्वैतवनं सरः ।

ब्राह्मणाः साग्निहोत्राश्च तथैव च निरग्रयः । स्वाध्यायिनो भिक्षवश्च तथैव वनवासिनः ।

बहवो ब्राह्मणास्तत्र परिवव्र्युधिष्ठिरं । तपः सिद्धा महात्मानः शतशः संश्रितव्रताः ।

ते यात्वा पाण्डवास्तत्र वज्रभिर्ब्राह्मणैः सह । पुण्यं द्वैतवनं रम्यं विविशुर्भरतर्षभाः ।

तमालतालासमधूकनीपकदम्बसर्ज्जुनकर्षिकारैः । तपात्यये पुष्पधरैरुपेतं महावनं राष्ट्रपतिर्ददर्श ।

८९५

महाद्रुमाणां शिखरेषु तस्युर्मनोरमां वाचमुदीरयन्तः । मयूरदात्यूहचकोरसङ्घास्तस्मिन् वने वर्हिणकोकिलाश्च ।

करेणुयूथैः सह यूथपानां मदोत्कटानामचलप्रभाणां । महान्ति यूथानि महादिपानां तस्मिन् वने राष्ट्रपतिर्ददर्श ।

मनोरमां भोगवतीमुपेत्य पूतात्मनां चीरजटाधराणां । तस्मिन् वने धर्मभृतां निवासे ददर्श सिद्धर्षिगणाननेकान् ।

ततः स यानादवरुह्य राजा सभ्रातृकः सजनः काननन्तत् । विवेश धर्मात्मवतां वरिष्ठस्त्रिविष्टपं शक्र इवामितौजाः ।

तं सत्यसन्धं सहिताऽभिपेतुर्दिदृक्षवश्चारणसिद्धसङ्घाः । वनौकसश्चापि नरेन्द्रसिंह मनस्विनं तं परिवार्य तस्युः ।

८९०

स तत्र सिद्धानभिवाद्य सर्वान् प्रत्यर्चितो राजवद्देववच । विवेश सर्वैः सहितो द्विजायैः कृताञ्जलिर्धर्मभृतां वरिष्ठः ।

स पुण्यशीलः पितृवन्महात्मा तपस्विभिर्धर्मपरैरुपेत्य । प्रत्यर्चितः पुष्पधरस्य मूले महाद्रुमस्योपविवेश राजा ।

भीमश्च कृष्णा च धनञ्जयश्च यमौ च ते चानुचरा नरेन्द्र । विमुच्य वाहानवशाश्च सर्वे तत्रोपतस्युर्भरतप्रवर्हाः ।

लतावतानावनतः स पाण्डवैर्महाद्रुमः पञ्चभिरेवधन्विभिः । बभौ निवासोपगतैर्महात्मभिर्महागिरिर्वारणयूथपैरिव ।

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्वणि अर्जुनाभिगमनपर्वणि द्वैतवनप्रवेशे चतुर्दशतितमोऽध्यायः ॥ २४ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तत् काननं प्राप्य नरेन्द्रपुत्राः सुखोसिता वासमुपेत्य कृच्छ्रं । विजद्गुरिन्द्रप्रतिमाः शिवेषु सरस्वतीशाल

वनेषु तेषु ।

८९५

यतींश्च राजा स मुनींश्च सर्वान् तस्मिन् वने मूलफलैरुदयैः । द्विजातिमुख्यान्वृषभः कुरूणां सन्तपर्यामास महानुभावः ।

इष्टोश्च पिब्याणि तथाक्रियाश्च महावने वसतां पाण्डवानां । पुरोहितस्तत्र समृद्धतेजाश्चकार धौम्यः पितृवन्नृपाणां ।